

ODZNAKA KRAJOZNAWCZA ZIEMI JASTRZĘBSKIEJ

§ 1

Odznaka Krajoznawcza Ziemi Jastrzębskiej ustanowiona jest przez Zarząd Oddziału PTTK w Jastrzębiu Zdroju.

§ 2

Celem ustanowienia Odznaki Krajoznawczej Ziemi Jastrzębskiej jest popularyzowanie walorów turystycznych, krajoznawczych miasta Jastrzębia oraz najbliższego regionu.

§ 3

Terenem zdobywania Odznaki Krajoznawczej Ziemi Jastrzębskiej jest miasto Jastrzębie Zdrój i jego okolice.

§ 4

Zdobywanie odznaki odbywa się w ramach kwalifikowanej turystyki pieszej i kolarskiej podczas wycieczek krajoznawczych zbiorowych i indywidualnych.

§ 5

Potwierdzenia należy zdobywać w sporządzonych przez siebie kronikach. Potwierdzenia można uzyskać w instytucjach, szkołach, kościołach, u sołtysów lub u organizatora imprezy turystycznej. Potwierdzeniem może być także własnoręczny opis obiektu.

§ 6

Odznaka jest dwustopniowa srebrna i złota. Czas zdobywania poszczególnych odznak wynosi dwa lata.

§ 7

Odznakę Krajoznawczą Ziemi Jastrzębskiej może zdobywać każdy, kto ukończył 10 rok życia i spełnia warunki regulaminu. Weryfikację potwierdzeń oraz wykupienie odznaki należy dokonać w Oddziale PTTK w Jastrzębiu Zdroju, ul. Harcerska 14b.

§ 8

Odznaka Krajoznawcza Ziemi Jastrzębskiej przyznawana jest przez Komisję Weryfikacyjną Zarządu Oddziału PTTK w Jastrzębiu Zdroju.

§ 9

Na odznakę w stopniu srebrnym należy zwiedzić zgodnie z kanonem wszystkie obiekty w granicach miasta i przejść szlaki turystyczne w granicach miasta.

§ 10

Na odznakę w stopniu złotym należy zwiedzić zgodnie z kanonem dodatkowo wszystkie obiekty w okolicy (poza granicami miasta) i przejść szlaki turystyczne wybiegające poza granice miasta.

§ 11

Zarząd Oddziału oraz Komisja Weryfikacyjna może przyznać Odznakę z pominięciem zasad regulaminu, osobom szczególnie zasłużonym dla turystyki i krajoznawstwa.

§ 12

Ostateczna interpretacja regulaminu odznaki należy do Zarządu Oddziału i Komisji Weryfikacyjnej PTTK w Jastrzębiu Zdroju.

§ 12

Regulamin został zatwierdzony przez Zarząd Oddziału PTTK w Jastrzębiu Zdroju w dniu 03.02.1998 r.

Uwaga: Zaleca się zdobywanie potwierdzeń do odznaki w specjalnej książeczce wydanej przez Oddział PTTK w Jastrzębiu Zdroju.

Kanon na stopień srebrny

Jastrzębie Zdrój

- Dom Zdrojowy z 1862 roku odrestaurowany w 1999 roku. Dawne Kasyno Zdrojowe najstarszy obiekt byłego uzdrowiska, obecnie siedziba Miejskiego Ośrodka Kultury.
- Zakład Przyrodolecznicy. Dawne Łazienki z 1861 roku. Charakterystyczną "wieżę", jako zbiornik solanki dobudowano w 1912 roku.
- Kompleks dawnego Katolickiego Zakładu Dziecięcego NMP. Najstarszy kompleks leczniczy uzdrowiska z 1881 roku. W składzie kompleksu kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, sanatorium kolejowe, klasztor SS Boromeuszek i budynek sanatoryjny.
- Tablica-epitafium pomordowanych i zamęczonych w czasie wojny kapłanów Dekanatu Jastrzębskiego, wmurowana w zewnętrzną ścianę kościoła.
- Kompleks Ewangelickiego Zakładu Dziecięcego "Betania". Otoczone parkiem-ogrodem sanatoria "Mieszko" i "Dąbrówka" wybudowane przez społeczność ewangelicką parafii rybnickich w latach 1890-1905. Odrestaurowana "Dąbrówka" jest obecnie hotelem.
- Sanatorium Spółki Brackiej. Wybudowane w 1911 roku, do wojny było największym zakładem leczniczym w uzdrowisku (100 łóżek). Obecnie jest siedzibą filii Uniwersytetu Śląskiego.
- Sanatorium im. Marszałka Piłsudskiego. Wybudowane w 1928 roku z fundacji Województwa Śląskiego jako zakład leczniczy dla inwalidów wojennych i powstańców śląskich. Największe sanatorium uzdrowiska. Obecnie Szpital Dziecięcy.

- Sanatoria "Katowiczanka" i "Hutnik". Powstały w latach międzywojennych jako ośrodek leczniczy dla dzieci z przemysłowego centrum Śląska.
- Budownictwo zdrojowe. Dawne wille i pensjonaty "Opolanka", "Dom Św. Jacka", "Jastrzębianka", "Hoppenów", "Europejski", "Boży Dar" i inne, stanowiły bazę noclegową przybywających na leczenie kuracjuszy. "Kozia Alejka". Obok willi Hoppenów dawne miejsce spacerów, spotkań a także konsumpcji koziego mleka.
- Tablica ofiar "marszu śmierci". Na skraju parku w miejscu dawnego folwarku. Miejsce poświęcone męczeństwem i śmiercią ewakuowanych w 1945 roku więźniów KL Auschwitz-Birkenau.
- Park Zdrojowy im. dr Witczaka. Zabytkowe założenie parkowe z cennym drzewostanem i roślinnością.

Potwierdzeniem zwiedzania powyższych obiektów winny być pieczętki: parafialna i Miejskiego Ośrodka Kultury wzgl. Towarzystwa Miłośników Ziemi Jastrzębskiej

- Jastrzębska Izba Regionalna. Utworzona 1999 roku, eksponuje prywatne zbiory Antoniego Przybyły, w tym pamiątki uzdrowiskowe i przedmioty związane z dawnymi właścicielami uzdrowiska - Witczakami.

Potwierdzeniem zwiedzania winna być pieczętka Izby oraz podpis A. Przybyły

Jastrzębie Dolne

- Boża Góra. Domniemana praosada Jastrzębia. Miejsce bohaterskiej obrony w dniu 1.09.1939 roku; pozycji bronił Szwadron 3 Pułku Ułanów Śląskich.
- Kościół drewniany p.w. św. Barbary i Św. Józefa Robotnika. Jedyne sakralne zabytki Jastrzębia. Przeniesiony z Jedłownika koło Wodzisławia Śląskiego i zrekonstruowany na przykopalnianym osiedlu w 1974 roku.

Potwierdzeniem zwiedzania powyższych obiektów winna być pieczęć parafialna lub pieczętka Szkoły Podstawowej nr 3

Jastrzębie Górne

- Kościół p.w. św. Katarzyny z 1825 roku, najcenniejszy zabytek w mieście. Lokalne Sanktuarium Opatrzności Bożej z łaskami słynącym obrazem nad głównym ołtarzem.
- Cmentarz z grobowcem Witczaków, grobem saperskiego Karola Zioly, grobem obrońców Bożej Góry oraz zwieńczonym pomnikiem grób Powstańców Śląskich. Przed bramą cmentarną grób ofiar "marszu śmierci". W otoczeniu zabytkowe drzewa.

Potwierdzeniem zwiedzania obiektów winna być pieczęć parafialna wzgl. pieczętka szkolna SP nr 1

Jastrzębie "Nowe Miasto"

- Kościół p.w. Podwyższenia Świętego Krzyża z 1986 r., ul. Kusocińskiego.
- Kościół p.w. Miłosierdzia Bożego z 1904 roku, Al. J. Piłsudskiego.
- Kościół p.w. NMP Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej z 1993 roku, ul. Równoległa.
- Kościół p.w. NMP Matki Kościoła tzw. "Kościół na Górcie" z 1976 r. Pierwszy kościół wybudowany na nowych osiedlach. W czasie strajków centrum religijne.

Potwierdzeniem mogą być pieczęcie parafialne lub pieczętka Oddziału PTTK

- Izba Pamięci i Tradycji W Szkole Podstawowej nr 13 zbiory pamiątek i dokumentów z okresu powstań śląskich i II wojny.

Potwierdzeniem winna być pieczętka SP-13

Bzie

- Dwór obronny, najstarszy zabytek Jastrzębia Zdroju z zachowanymi fragmentami architektury późnorennesansowej. Obok pomnikowa lipa z okazałą dziuplą.
- Kościół p.w. św. Piotra i Pawła. Powstał po spaleniu drewnianej świątyni należącej do najcenniejszych w okolicy.
- Cmentarz z grobami ofiar "marszu śmierci", powstańczej rodziny Goszyców wymordowanej przez hitlerowców. W otoczeniu zabytkowe drzewa i figury przydrożne.
- Las Kyndra. Pozostałość dawnego lasu beskidzkiego z cennymi okazami flory.

Potwierdzeniem zwiedzania powyższych obiektów winna być pieczętka parafialna lub jednej z instytucji mieszczącej się w dworze

Ruptawa

- Kościół p.w. Niepokalanego Serca NMP Wzniesiony w 1949 roku, część wystroju wewnętrznego wykonały warsztaty uczniów X. Dunikowskiego.
- Dąb Jakub. Pomnikowe drzewo w sąsiedztwie kościoła, pierwszy "pomnik przyrody" w Jastrzębiu Zdroju. Kościół ewangelicki (stary). Wybudowany początkiem XX wieku bez widocznych cech stylowych. Poświęcony w 1912 roku.
- Kościół ewangelicki (nowy). Powstał jako parafialna świątynia dla tysiącosobowej diaspory ewangelickiej miasta. W 1994 roku poświęcony jako Kościół Jezusowy.
- Symboliczny grób Sybiraków. Na cmentarzu komunalnym poświęcony pamięci wszystkich zesłanych, zamęczonych i pomordowanych na Wschodzie.
- Potwierdzeniem zwiedzania powyższych obiektów winny być pieczętka: parafii katolickiej wzgl. Szkoły nr 17 oraz parafii ewangelickiej

Moszczenica

- Aleja Kasztanowa. Obecnie ulica Kasztanowa, zbiór kilku pomnikowych drzew objętych ochroną. Kościół p.w. MB Różańcowej z 1950 r.
- Cmentarz z grobem rodzinnym Ranozsków i symbolicznym grobem ofiar I wojny oraz pomnikowym dębem. Familoki, a za nimi, pod nasypem kolejowym tablica pamiątkowa w miejscu rozstrzelania trzech powstańców śląskich.
- Muzeum szkolne - Izba prof. Rudolfa Ranozka w Szkole Podstawowej nr 16 - ekspozycja pamiątek po patronie szkoły oraz eksponatów obrazujących historię Moszczenicy.

Potwierdzeniem zwiedzania powyższych obiektów winny być pieczętka: parafialna i Szkoły nr 16

Szeroka

- Kościół p.w. Wszystkich Świętych z przełomu XVIII/XIX wieku z cennym, stylowym wystrojem wnętrza.
- Cmentarz z grobami powstańców śląskich i ofiar wojny - w bramie wejściowej epitafium ofiar.
- Pomnikowe drzewa w otoczeniu kościoła.
- Kopiec Szerocki. Domniemany kopiec wójtowski zwieńczony kolumną z barokową figurą Matki Boskiej.
- Kapliczka późnobarokowa z końca XVIII wieku.
- Muzeum Dzwonków. Największy na kontynencie europejskim zbiór dzwonów, aparatów do dzwonienia i przyborów związanych z dzwonieniem, zbiór prywatny ks. Antoniego Łatko.

Potwierdzeniem zwiedzania poszczególnych obiektów winna być pieczęć Muzeum i parafialna

Borynia

- Pałac późnobarokowy o rzadko spotykanym wystroju otoczony resztkami parku.
- Aleja doprowadzająca do pałacu o wyraźnie zachowanym zarysie.
- Kościół p.w. M.B. Piekarskiej. Nowo wybudowana świątynia parafialna z 1989 roku.

Potwierdzeniem zwiedzania powyższych obiektów winna być pieczęć parafialna wzgl. szkoły SP nr 14

Kanon na stopień złoty

Godów

- Kościół p.w. św. Józefa Robotnika z 1930 roku.
- Dwór z resztkami założeń parkowych i pomnikowymi dębami.
- Pomniki. Na grobie powstańców śląskich przy kościele i przy stacji kolejowej.

Potwierdzenie - pieczęć parafialna lub pieczęć Urzędu Gminy

Golasowice

- Kościół p.w. Narodzenia NMP z 1977 roku.
- Kościół ewangelicki z 1756 roku odbudowany w 1950 roku.
- Pomnik ofiar wojny.

Potwierdzenie - pieczęć parafialna lub pieczęć szkolna

Gołkowice

- Kościół p.w. św. Anny (drewniany) z 1878 roku, pomnikowe drzewa, pomnik powstańczy na grobie.
- Kościół p.w. Podwyższenia Świętego Krzyża z 1986 roku.
- Kościół ewangelicki z I połowy XX wieku.

Potwierdzenie - pieczęć parafialna lub pieczętka szkoły

Kończyce Male

- Sanktuarium Maryjne z XVIII wieku.
- Cmentarz z zabytkowymi grobami (krzyże żeliwne).
- Grób ofiar wojny polsko-czechosłowackiej.
- Krzyż Hallera w miejscu śmierci kapitana Cezarego Hallera (20.01.1919 rok).
- Zamek renesansowy z XVI wieku i Muzeum Zamkowe (zbiory etnograficzne).
- Kapliczka przydrożna (dworska) z 1909 roku w sąsiedztwie zamku.
- Pomnikowe drzewa przy kościele i zamku.

Potwierdzenie - pieczęć parafialna lub datownik pocztowy z zamku

Krostoszowice

- Kościół p.w. św. Jana Nepomucena z 1983 roku.

Krzyżowice

- Kościół p.w. św. Michała Archanioła z 1793 roku i plebania z 1779 roku.
- Cmentarz z grobem powstańczym.
- Kapliczka przydrożna.

Potwierdzenie - pieczęć parafialna lub szkolna

Mszana

- Kościół p.w. św. Jerzego z 1897 roku.
- Cmentarz z grobami powstańców śląskich i ofiar "marszu śmierci".

Potwierdzenie - pieczęć parafialna lub pieczętka WOKiR

Pawłowice

- Kościół p.w. św. Jana Chrzciciela z 1596 roku, ostatni gotycki kościół na Śląsku.
- Cmentarz z grobem ofiar "marszu śmierci".
- Stare drzewa w otoczeniu kościoła i cmentarza.
- Pałac i park pałacowy z pomnikowymi dębami.
- Kościół p.w. Podwyższenia Świętego Krzyża z 1986 roku.

Potwierdzenie - pieczęć parafialna lub pieczętka Urzędu Gminy

Pielgrzymowice

- Kościół drewniany p.w. św. Katarzyny z 1675 roku.
- Stare drzewa okalające cmentarz.
- Pałac i resztki parku pałacowego.
- Przedszkole w miejscu domu rodzinnego Karola Miarki.
- Izba Karola Miarki w Szkole Podstawowej.

Potwierdzenie - pieczęć parafialna lub pieczęć szkoły

Połomia

- Kościół p.w. Nawiedzenia NMP z 1951 roku.
- Cmentarz z grobem powstańców śląskich.
- Zabytkowe budynki starej plebanii i starej szkoły.
- Figury przydrożne obok starej plebanii.
- Nowa szkoła z 1995 roku, uznana za jedną z najładniejszych w Polsce.
- Pomnikowa lipa na cmentarzu.

Potwierdzenie - pieczęć parafialna lub pieczęć szkoły

Skrzyszów

- Kościół p.w. św. Michała Archanioła z 1939 roku.
- Cmentarz z grobem powstańców.
- Stare drzewa w okolicy kościoła.
- Klasztor SS Służebniczek NMP - najstarszy na Śląsku.
- Obelisk pamiątkowy 700 lecia Skrzyszowa.
- Przydrożna kaplica.

Potwierdzenie - pieczęć parafialna, klasztorna lub jednej z placówek handlowych

Świerklany

- Kościół p.w. św. Anny z 1930 roku.
- Cmentarz z grobem ofiar "marszu śmierci" i grobem Ludwika Holesza.
- Galeria Holeszów. Wystawa prac Ludwika i Agnieszki Holeszów oraz Holesz-Kurzydym i jej syna Karola.
- Stare drzewa w sąsiedztwie kościoła i cmentarza.

Potwierdzenie - pieczęć parafialna lub szkolna oraz pieczęć i podpis Holeszów

Warszowice

- Kościół p.w. św. Mikołaja z 1959 roku.
- Cmentarz z grobą w miejsce spalonego w 1945 roku kościoła i pomnikiem poległych w II wojnie.

Potwierdzenie - pieczęć parafialna lub szkolna

Zebrzydowice

- Kościół p.w. Wniebowzięcia N.M.P. z 1776 roku, plebania z 1798 roku.
- Cmentarz z grobem poległych w wojnie polsko-czechosłowackiej.
- Pałac z początku XVIII wieku na fundamentach XVI wiecznych, odbudowany po zniszczeniach wojennych.
- Zbiory muzealne (historia, etnografia) w Szkole Podstawowej.
- Pomnik martyrologii Żydów przy stacji kolejowej.

- Pomnikowe drzewa przy kościele i pałacu oraz lipa w bliskim sąsiedztwie i dąb przy ul. Zamkowej.

Potwierdzenie- pieczęć parafialna lub pieczętka GOK (w pałacu) oraz pieczętka szkolna

Oddział PTTK Jastrzębie Zdrój